

Vrijdag 30 april 1915 – ochtendeditie

Parijs, 29 april. De kennisgeving van hedenmiddag houdt in:

In België handhaven de Fransen zich sedert drie dagen op het herwonnen terrein. In verbinding met de Belgische troepen vorderen zij voortdurend naar het noorden. Op de rechteroever van het IJzerkanaal hebben de Fransen 150 krijgsgevangenen gemaakt en twee machinegeweren genomen.

Parijs, 29 april. Officieel bericht van vanavond:

De dag is rustig verlopen. In de afgelopen nacht is een aanval der Duitsers tegen de Belgische troepen ten noorden van Ieper gemakkelijk afgeslagen.

Londen, 29 april. De Engelse "ooggetuige" zegt, in een bespreking van de gevechten bij Ieper, dat het offensief der Duitsers niet onverwacht kwam, daar troepenbewegingen achter hun front enkele dagen tevoren reeds waren ontdekt.

Hun plan was een verrassende aanval te doen, die, als hij slaagde, hen in staat zou stellen de overgangen over het IJzerkanaal ten zuiden van Bikschote te bezetten, waardoor zij achter de Engelse linkervleugel konden komen en Ieper bedreigen.

De aanval zou aanvankelijk de 20^e worden ondernomen, maar omdat alle kans op succes afhing van het gebruik van verstikkende dampen, werd hij wegens het ongunstige weer uitgesteld. Eerst de 22^e, toen het weer gunstig was geworden, volvoerden de Duitsers hun plan. Zij wachtten tot de dampen hun werking hadden gedaan, toen stormden de Duitse schutters vooruit, mond en neus met watten beschermt.

De verraste batterijen artillerie openden op goed geluk het vuur en stuitten de stormloop. Uit leper daagde weldra hulp op en de officieren gingen de soldaten uit eigen beweging voor tegen de vijand. Toen de avond viel, werd het gevecht bij maanlicht voortgezet. Onze troepen wisten de vijand door herhaalde charges met de bajonet terug te drijven.

De ooggetuige beschrijft dan het afslaan der onderscheiden aanvallen van de Duitsers, waarentrent reeds in de officiële communiqués melding is gemaakt en voegt daaraan toe: de enige uitwerking van die aanvallen op onze troepen is, dat zij meer dan ooit besloten zijn de vijand te straffen en hem vertienvoudigd de daad, die hij heeft bedreven, betaald te zetten.

Verkeer met België.

Het traject Rijsbergen-Antwerpen, over Hoogstraten, van de Zuid-Nederlandse Stoomtramwegmaatschappij zal vandaag heropend worden.

Uit Antwerpen.

Onze correspondent te Antwerpen schreef ons op 26 maart:

Een groot deel van de gemeenteraadsvergadering van heden is besteed aan de ondervraging van het raadslid de heer Aalders en een uitvoerig, in alle bijzonderheden tredend betoog in antwoord daarop vanwege de schepen van financiën, de heer Cools. Het gold het nadrukkelijk terechtwijzen (in deze tijd van hysterische lasterzucht en ongeneeslijke dwaasheid bij zoveel mensen wiens verbeelding door de tijdsgebeurtenissen al te licht op hol schijnt te gaan) van enige klachten betreffende zogenaamde misbruiken ter zake aankoop en aflevering van voor onze bevolking bestemde levensmiddelen.

Het spreekt vanzelf, dat in zaken als deze en in de bekende omstandigheden enige teleurstelling niet uitgesloten is. Maar ook het raadslid dat had gemeend zich van kritieken de tolk te moeten maken, heeft na de verstrekte uitleggingen, samen met heel de raad, volmondig beaamd, dat het stadsbestuur de enorme taak der bevoorrading heeft ten uitvoer gebracht op een wijze die het de duurzame erkentelijkheid van onze bevolking ten volle waardig maakt.

Indien de Antwerpse bevolking en die der omgeving uit de versterkte stelling voor de perikelen van de hongersnood gespaard bleven, dan zal dit wel in de allereerste plaats te danken zijn aan het kranige optreden van het Antwerpse schepencollege dat, waar zo velen hun verantwoordelijke post hebben verlaten, ook in de bangste uren ter plaatse is gebleven en inderdaad een reuzenwerk te verrichten had.

Een motie, waarbij de gemeenteraad zijn vertrouwen in de handelingen van het college van burgemeester en schepenen uitspreekt, werd eenparig goedgekeurd.

Vrijdag 30 april 1915 – avondeditie

Londen, 30 april. De Times verneemt gisteren uit Noord-Frankrijk: De aanvallen tegen onze linie ten noorden en noordoosten van Ieper en tegen de Franse linie langs het IJzerkanaal hebben opgehouden. De vijand is tot het defensief teruggekeerd en tracht het kleine stuk terrein, dat hij veroverd heeft, te behouden. De geallieerden laten hem geen rust. De artillerie bestookt zijn linie en onze infanterie valt op elke kwetsbare plaats aan. Reeds is veel van het verloren terrein herwonnen.

Toen zijn poging om het kanaal over te steken mislukt was, heeft de vijand getracht de overgang over de IJzer te Diksmuide te forceren. Onder dekking van een verwoed artillerievuur stroomde de Duitse infanterie uit de stad en wierp schipbruggen over de rivier, welke echter dadelijk door het Belgische geschut vernield werden. De infanterie, die er overheen trachtte te komen, werd door geweer- en machinegeweevuur weggemaaid. Driemaal werd de poging herhaald en driemaal werden de Duitsers met grote verliezen teruggedreven. Het dappere Belgische leger houdt de overgang nog altijd bezet.

Oostburg, 30 april, 12 u 30. Een bombardement op de Belgische kust begint. Er zijn reeds een 40-tal schoten geteld.

Vlissingen, 30 april. Hedenmorgen werd uit de richting van de Belgische kust buitengewoon hevig kanongebulder gehoord.

Berlijn, 30 april. Officiële mededeling uit het grote hoofdkwartier:

Aan de kust heerste grote bedrijvigheid der vijandelijke vliegers.

De bommen van de vliegers brachten in Oostende grote schade aan de huizen toe.

De vesting Duinkerken is gisteren door ons artillerievuur genomen.

In Vlaanderen is de dag zonder bijzondere gebeurtenissen voorbij gegaan.

In de nacht viel de vijand tussen Steenstrate en Het Sas aan.

De bruggenhoofden op de westelijke kanaaloever bij Steenstrate en Het Sas zijn door ons versterkt en vast in onze handen.

Op de oostkant van het kanaal ten noorden van Ieper beproefden zouaven en Turco's onze rechtervleugel aan te vallen.

De aanval werd door ons vuur gestuit.

Parijs, 30 april. Officiële mededeling van hedenmiddag 3 uur:

Duitse oorlogsschepen zijn in zee aan de Belgische kust gesignaleerd.

In de nacht van 28 op 29 hebben Belgische troepen een Duitse aanval afgeslagen ten noorden van Ieper.

De Franse troepen zijn in de buurt van Steenstrate vooruitgekomen.

Verkeer met België.

Ingaande op heden is het reizigersvervoer per spoor van België via Essen weer toegestaan en loopt de aansluitende trein weer van Antwerpen naar Roosendaal, aankomst om 10 uur 's morgens.

De oorlogstoestand.

Van tijd tot tijd een heftige stoot, maar nochtans stilstand, zo hebben wij gisteren de algemene toestand op het westelijk gevechtsterrein samengevat.

Wij beleven op het ogenblik weer een tijdperk, waarin de frontlinie op de plaats waar de eerste stoot is toegebracht, zich weer aan het consolideren is en nergens elders zich een nieuwe onderneming van enige omvang aankondigt.

De berichten spreken van voortgezette aanvallen der bondgenoten op het nieuwe Duitse front ten noorden van Ieper, die tot dusver geen tastbaar succes hadden.

Over de strijd van de vorige vrijdag wordt nog heel wat nagepraat. De officieuze Engelse “Ooggetuige” geeft er een verslag van, dat, naar wij veronderstellen, door Reuter onvolledig is weergegeven. In het uittreksel van Reuter leest men dat voor de bondgenoten het offensief der Duitsers, niet onverwacht, ja, dat het zelfs nog twee dagen later kwam dan het werd verwacht. Toen het loskwam stuitte het (verraste!) geschut (dat lukraak schoot) de stormloop van de vijand. Vervolgens kwam er hulp en de vijand werd teruggedreven.

We veronderstellen dat uit dit relaas een en ander is weggelaten, waardoor wordt verklaard, hoe de bondgenoten nochtans, naar zij zelf erkennen, terrein hebben verloren, en – naar de Duitsers ons althans vertellen – 63 kanonnen, een gevoelig verlies aan artillerie.

De rook in Vlaanderen.

Wij hebben reeds gemeld, dat van Franse zijde scheikundigen naar het front zijn gezonden, om uit te maken wat de gevreesde verstikkende rook is. Het blijft natuurlijk daarna nog de grote vraag, waaruit de rook ontwikkeld is, zelfs al kent men de chemische samenstelling, en deze laatste vraag zal dikwijls moeilijker te beantwoorden zijn dan de eerste. Wat de berichten omtrent zwaveldamp en chloor betreft, weet men, dat die twee gassen in verdunde toestand door de leek, die slechts op de reuk afgaat, dikwijls verward worden. De chemicus zal ze spoedig herkennen. Er werd ook van stikstofperoxide gesproken, dat inderdaad gemakkelijk te maken en te hanteren is. Wellicht is er zowel chloor als stikstofoxide in het spel, en is er nitrosylchloride gebruikt, een uit chloor en nitreuze dampen bereide stof, waar geen organisme tegen bestand is. Evenwel, dit alles blijft gissen. Meer positieve aanwijzingen kan men wellicht ontleen aan de gegevens die men heeft omtrent rookgevende gassen, die in projectielen voor het inschieten gebruikt worden. Evenals de door dr. Van Tienhoven's

reisverhaal zo bekend geworden ontplofbare geweerkogels der Oostenrijkers, die door hun lichtschijnsel bij het aanslaan het vinden van de schootsafstand mogelijk maken, zijn sommige artillerieprojectielen met dezelfde bedoeling van een lichtgevende of sterk rookontwikkellende lading of hulplading voorzien. Dat een lading van moderne uit nitroglycerine en nitrocellulose bestaande ontplofbare stoffen geen rookwolk geeft, spreekt vanzelf: dit is "rookloos" kruit. Pikrinezuur geeft bij het ontploffen een donkere, aardkleurige rookwolk, die al evenmin ver gezien kan worden. De toegevoegde stoffen geven meestal een witte rook, omdat die het beste van ver te zien is, maar het is natuurlijk een kleinigheid de samenstelling zo te kiezen, dat zich hiermee een kleurend bestanddeel mengt. Fosfor en antimoonverbindingen behoren onder de rookgevers, verder ook zink- en magnesiumpoeder. Een recept, dat reeds omstreeks 1893 bekend was, luidt: 20 delen salpeter, 50 delen rode fosfor, 30 delen zwavelantimoon, 1 deel stearinezuur en 1 deel kool. Het mengsel werd met behulp van waterglas gekorrelt en brandde daardoor zo langzaam op, dat de rookvorming lang bleef aanhouden. Een commentaar op dit recept wijst ook reeds op het grote voordeel, om op die wijze de vijand het uitzicht te benemen, en de eigen bewegingen te maskeren. Of de damp ook onaangenaam is, wordt in het midden gelaten, gezond is hij zeker niet.

Zinkethyl, met triethylfosfine gemengd, of alleen, geeft bij ontbranden een blauwachtig witte rook. De laatste stof ontbrandt vanzelf in de lucht, vooral het genoemde mengsel heeft echter die eigenschap.

Een als goedkoop geroemd middel, dat bovendien voor de gebruiker niet gevaarlijk is, maar enige verhitting voor de ontsteking vereist, is een mengsel van zink- en zwavelpoeder in de evenwaardige hoeveelheden. Het ontwikkelt zowel witte rook als verstikkende zwaveldamp.

Als voorbeeld van een meer gecompliceerde keuze der grondstoffen, die zeker niet uit de analyse der verbrandingsproducten is op te maken, mag de volgende genoemd worden: rode kleurstoffen, van het type der rode lakverf of Poncenakleurstoffen, worden gemengd met menie, ammoniumwitsaai en suiker. De keuze der kleurstof is nogal ruim, men kan ze uit paratraniline, naphthylamine, metanitriline of metanitroparatoluidine verkrijgen. Gebruikt men de azokleurstof, die uit gediazoteerd paranitriline en B-naftol in alkalische oplossing met Turkschroodolie verkregen wordt, dan zal men daarvan 40 delen nemen, voorts 20 delen menie, 8 delen ammoniumnitraat, 10 delen suiker. De kleur van deze rook is, evenals van zijn uitgangsmateriaal, rood. Een der berichten uit Vlaanderen sprak van een rode rook. Wellicht is hiertussen verband te zoeken, hoewel ook hier vergissingen gauw gemaakt zijn. Wie weet wat de grote schare der Duitse scheikundigen op dit gebied als op zo menig ander nog voor verrassingen in petto heeft!